

VI. KÁRPÁT-MEDENCEI NÉPMESEMONDÓ TALÁLKOZÓ

Fókuszban a határon túl

2025. augusztus 22–24., Kecskemét

Kecskeméti Katona József Múzeum,
Népi Iparművészeti Gyűjtemény
Kecskemét, Serfőző utca 19.

2025. augusztus 22., PÉNTEK

15.00

Zártkörű tárlatvezetés

Hagyomány és megújulás a magyar népi kézművességben

16.30 – 17.00

Megnyitó

Színpad

Beszédet mond: **Szabó Kocsis Zsuzsanna**,
a Népi Iparművészeti Gyűjtemény gyűjteményvezetője
és **Klitsie-Szabad Boglárka**, a Meseszó Egyesület elnöke

Énekel: **Kovács Abigél** kárpátaljai népdalénekes

17.30 – 19.00

Mesterek meséi – Nyitott gyűjtés

Színpad

Több hagyományos mesemondó mester is a rendezvény vendége, akiktől egy nyitott gyűjtés keretén belül nem csak meséket hallhatnak a résztvevők, de a mesemondás különböző hagyományairól is többet megtudhatunk.

Mesélők:

- ifj. Csipkés Vilmos (Arló)
- Freml Erzsébet (Nagybörzsöny)
- Petrovecz Lászlóné Bartus Teréz (Herencsény)

Vezeti: **Magyar Zoltán** néprajzkutató

19.00 – 19.30

Vacsora

20.00 – 22.30

Mesekaláka és kötetlen beszélgetés

Nagyterem

A Mesekaláka alatt körben ülünk és mesét mondunk élszóban, együtt.
A program során idősebb és fiatalabb mesélők, hagyományőrök és mai kortárs mesemondók is szót kaphatnak.

A mesekalákát vezeti: **Tóth Kriszta**, a Meseszó Egyesület alapító tagja

2025. augusztus 23., SZOMBAT

08.00 – 09.00 **Reggeli**

09.45 – 10.00 **Reggeli mese**

Nagyterem

Barcsik Sándorné Tercsi Ibolya mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

10.00 – 10.45 **Felvidéki mesemondás helyzetképei**

Nagyterem

Varga Norbert néprajzkutató, a Meseszó Egyesület tiszteletbeli tagja

Előadásomban két egymással szoros kapcsolatban álló kérdéskör ismertetésére vállalkozom: a népköltészeti kutatások tükrében összegzem a szlovákiai magyarság körében történt folklórgyűjtéseket és azok eredményeit, valamint bemutatom a mai mesemondás helyzetét és társadalmi szerepét. Számba veszem a mesekutatás jelentősebb folklorisztikai eredményeit a népköltészeti kutatások kezdeti korszakától egészen napjainkig, kihangsúlyozva az utóbbi évtizedekben megjelent táji vagy személyi monográfiaként közreadott mese-, monda- anekdotagyűjtemények és gyűjtemény jellegű kiadványok meghatározó szerepét. Szólok azokról a lappangó gyűjtésekről, irattári anyagokról, melyek feldolgozása, publikálása a közeljövő fontos feladatai közé kell, hogy tartozzon. A hagyományos mesemondás kapcsán kiemelem az Ipolyi Arnold Népmesemondó Verseny hagyománykövetítő, szemléletformáló és közösségépítő szerepét, s bemutatom ezt a másfél évtized alatt kialakított „jó gyakorlatot”. Ismertetem a kortárs mesemondás folyamatait, eredményeit és alkalmait, valamint a szlovákiai magyarság körében elért eredményeket a népmese társadalmiasítása terén.

10.45 – 11.00 **Kávészünet**

11.00 – 11.45 **Vajdasági mesemondás helyzetképei**

Nagyterem

Raffai Judit néprajzkutató, a Meseszó Egyesület tiszteletbeli tagja

Előadásomban a valamikori jugoszláviai folklorisztika egyik kiemelkedően kutatott területét, a vajdasági (szerbiai) mesekutatás történetét érintem a Vajdasági magyar népmese-katalógus és adatbázis bemutatásával. Ennek segítségével részletesen kitérek a térség (Bácska, Bánát, Szerémség) magyar nyelvű mesemondói hagyományára, kutatástörténetére, a jellegzetes mesetípusokra, a dominanciát mutató tréfás mesékre érintve az erotikus narratívák csoportját is. Mindezt követően számba veszem a valamikori mesemondók beszélőközösségeit, a hagyományos mesemondás megszűnésének állomásait, továbbá a napjainkban meglévő kortárs mesemondás vajdasági műhelyeit, jellegzetes egyéniségeit és formáit.

11.45 – 13.00 **Ebédszünet**

2025. augusztus 23., SZOMBAT

13.00 – 13.45

Erdélyi mesemondás helyzetképei

Nagyterem

Tekei Erika néprajzkutató, mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

Előadásomban az erdélyi népmesemondás múltjáról és jelenéről beszélek, a népi kultúra egyes elemeinek revitalizálásáról, a tradicionális mesemondással való kapcsolatokról, a szellemi értékek átörökítésének lehetőségeiről, tudományos és reprezentációs folklorizmusról.

Ismertetem, összevetem az erdélyi hagyományos és új mesemondási alkalmakat, helyszíneket. Számba veszem a tradicionális és a revival mesemondókat, mesemondó műhelyeket, az élőszavas mesemondást éltető erdélyi intézményeket, egyesületeket, szervezeteket, közösségeket, valamint együttműködési lehetőségeiket. Beszélek az erdélyi népmesegyűjteményekről, a néprajzi szempontból hitelesen közreadott meseszövegek és az oktatás, a mesemondó versenyek, valamint a közművelődés kapcsolatáról.

Részletesebben mutatom be az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány területi irodáinak, valamint stratégiai partnereinek élőszavas mesemondással kapcsolatos, gyerekeknek és felnőtteknek, pedagógusoknak és nagyközönségnek szóló programjait.

14.00 – 17.00

Kézműves foglalkozások

Fenyőfa

Csíki Család Kézműves Műhelye

Kézműves foglalkozás természetes anyagokkal kicsiknek és nagyoknak! Kikapcsolódnál a mesék előtt vagy után? Itt a helyed a Csíki Család Kézműves Műhelyében, ahol együtt alkothatunk!

14.30 – 15.20

Az élőhaló víz meséi

Színpad

Sándor Ildikó néprajzkutató, mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

A víz: élet és halál forrása, egyaránt lehet áldás és veszedelem. A felnőtteknek szóló, népmeséken, népdalokon és népköltési alkotásokon alapuló műsor megidézi a víz teremtő és pusztító erejét, építő, tisztító, gyógyító hatalmát. Bepillantást enged a vízhez kapcsolódó sok rétegű szimbólumrendszerbe és gazdag hiedelemvilágba.

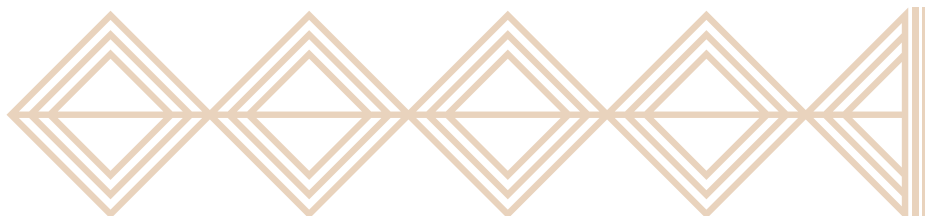
15.30 – 16.30

Népmesék magyar és szerb változatai

Színpad

Deák Ildikó, Dósa Annamária, Fusch Péter és Horti Zoltán mesemondók, a Meseszó Egyesület tagjai

A magyar és szerb nép együttélése sokrétű kulturális interakciókat eredményezett. Nekünk mesemondóknak elsősorban népmesei kapcsolataink érdekesek, fontosak. A Népek Meséi sorozatban kiadott „Kilenc pávalány és az aranyalma” című kötet Vuk Stefanovic Karadzic gyűjtéseiből ad egy csokrot, mely a szerb mesekincsből számos, nem csak rokon, de nagyon hasonló mesét tartalmaz, miket mi korábban magyar népmeseként ismertünk meg. Ezekből a „mesepárokból” választottunk ki kettőt, melyeket egy dramatikus szituációs játék keretében foglalva mondunk el az érdeklődőknek.

2025. augusztus 23., SZOMBAT

14.00 – 16.30

PÁRHUZAMOS MŰHELYFOGLALKOZÁSOK

o 14.00 – 15.30

Improvizáció az élőlészavas mesemondásban (maximum 15 fő)

Zsindelyes

vezeti: **Dósa Annamária** mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

Ahol a mese tényleg élni kezd!

Lépj be a mese és a pillanat varázsába! Ez a 15 főre limitált, intenzív műhelymunka azoknak szól, akik már meséltek – akár csak egyszer –, és szeretnék elmélyíteni élőlészavas mesemondói eszköztárukat. A mesemondás lényege a kapcsolat: a közönséggel, a történettel, és önmagunkkal. Az improvizáció segít, hogy mesélőként rugalmasan, szabadon, mégis tudatosan reagáljunk a közönségre. A workshop első felében saját élményen keresztül ismerkedünk az improvizációval – játékosan, felszabadítóan. A második felvonásban a képeké és történeteké a terep – hogyan keltsük életre a mesei világot szavakkal. Fedezd fel, hogyan válhat minden előadás egyszeri, megismételhetetlen varázslattá!

14.00 – 15.30

Dégh Linda Nyomozóiroda (maximum 15 fő)

Nagyterem

vezeti: **Németh Richárd Gábor** mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

Kutató-műhely mesemondóknak, mesekutatóknak és kíváncsi elmélyülőknek

Dégh Linda (1918–2014) néprajzkutató, mesegyűjtő és a nemzetközi folklorisztika meghatározó alakja volt – pályájának első szakasza Magyarországhoz, későbbi munkássága az Egyesült Államokhoz kötődik. A Dégh Linda Nyomozóiroda egy különleges műhely, ahol résztvevői három csoportban fedezik fel életének egy-egy korszakát: fiatalkori útkeresését, magyarországi mesegyűjtői munkásságát és az 1964-es disszidálás személyes és szakmai következményeit. Kéziratok, levelek, naplórészletek és más eredeti dokumentumok alapján dolgozunk, miközben segítő kérdések irányítják a nyomozást. A cél: nem élettrajzi adatlapokat készíteni, hanem ráérezni egy kutató gondolkodásmódjára, dilemmáira és örömeire. A műhely végén összeáll a kép: közösen rajzoljuk meg egy nagyformátumú életmű mozaikját – saját olvasataink és felfedezéseink mentén.

15.30 – 16.30

Népmese a közösségben és színpadon (maximum 25 fő)

Nagyterem

vezeti: **Szenási Veronika** mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

A műhelyfoglalkozás elején egy rövid, kb. 15 perces ismertetőt tartok a témában a revival mesemondásban szerzett tapasztalataim alapján. Ezután játékos feladat következik, amelyben a résztvevők oldott állapotban meg tudják mutatni, hogy nekik milyen a mesemondással a kapcsolatuk, majd megvizsgáljuk a mesemondó mozgalom fő mozgatórugóit. Nagyító alá vesszük a mai mesemondó alkalmakat. Beszélgetünk a mesemondók kihívásairól, a mesekörök közösségteremtő funkciójáról. Milyen lépéseket tehetünk egyénileg vagy közösségként, hogy az élőlészavas mesemondás a formális oktatásba bekerüljön? Mit tehetünk, hogy a mesemondás méltó helyre kerüljön a rendezvényszervezők értékrendjében? Mi a versenyek, minősítők és műhelyek szerepe a mozgalomban? Gyakorlati példák segítségével együtt fogalmazzuk meg, hogy mi a mesemondó felelőssége és lehetősége az előadóművészetben. A csapatban lévő jó gyakorlatok és a tudásmegosztás révén válaszokat fogalmazunk meg.

2025. augusztus 23., SZOMBAT

17.30 – 18.30

Színpad

Pajzán népmesék régen és ma – kerekasztal

A pajzán népmesék vagy történetek szóbeli kultúrában való jelenléte olyan téma, amely sok kérdést vet fel: mikor van helyük ezeknek a történeteknek a mai mesemondó alkalmakon és milyen közegben működnek igazán jól? A régi falusi közösségekben ezek a mesék felnőtteknek szánt, élőszavas, gyakran humoros vagy burleszkszerű történetek voltak, amelyek a közösségi nevetés, a társas feszültségek oldása vagy a nemi szerepek játékos kifordítása révén töltötték be fontos szerepet. Napjainkban a mesemondás sokkal sokszínűbb terekben zajlik, ahol másféle elvárások és érzékenységek vannak jelen. Ez újraértelmezheti a pajzán mesék helyzetét és kérdéseket vet fel azzal kapcsolatban is, hogyan érdemes ezekhez a történetekhez felelősen és érzékenyen közelíteni. Klitsie Szabad Boglárka kezdeményezésére a kerekasztal-beszélgetés célja az, hogy közös gondolkodásra hívja mindazokat, akik a mesemondás bármely területén tevékenykednek, és szeretnének árnyalt képet kapni a pajzán történetek hagyományos szerepéről, valamint kortárs lehetőségeiről. A beszélgetés során szó lesz többek között a közösségi kontextusról, a befogadóközönség szerepéről, a nemi szerepek megjelenéséről és a mesemondó felelősségéről.

A beszélgetés résztvevői:

- **Raffai Judit** néprajzkutató, népmesekutató
- **Agócs Gergely** népzeneész, néprajzkutató

A beszélgetés elején **Bukovics János** mesemondó mond el egy, a témához illeszkedő pajzán mesét, ezzel ágyazva meg a közös gondolkodásnak.

Ajánlott irodalom a témához

Burány Béla: Szomjas a vakló (Forum Könyvkiadó, 1984); Mé piros a gólya csőre? (Timp Kiadó 2007)

Villányi Péter: Mácsai huncutságok (Akadémiai Kiadó 2010)

A kerekasztal célja nem az ítékezés vagy a szabályalkotás, hanem a tapasztalatok megosztása és a párbeszéd ösztönzése. Szeretettel várunk mindenkit, akit érdekel a népmesék sokszínűsége és mai szerepe, különösen azok a rétegek, amelyekkel ritkábban foglalkozunk nyilvános fórumokon.

18.30 – 18.45

Színpad

Esemény zárása

19.00

Vacsora

20.00

Színpad

Moldvai táncház

Csipkefa Zenekar

20.00

Nagyterem

Mesekaláka

A Mesekaláka alatt körben ülünk és mesét mondunk élőszóban, együtt. A program során idősebb és fiatalabb mesélők, hagyományőrök és mai kortárs mesemondók is szót kaphatnak.

A mesekalákát vezeti: **Sándor Ildikó** mesemondó, a Meseszó Egyesület tagja

2025. augusztus 24., VASÁRNAP

8.00 – 9.00

Reggeli

9.30 – 11.00

Csönd, bunda teremtetten (maximum 20 fő)

Műhelylátogatás Vidák István és Nagy Mari textilművészeknél

A látogatók betekintést nyerhetnek Nagy Mari és Vidák István textilművészek otthonába és alkotói világába. A program részeként megtekinthető a ház padlasterében kialakított, több mint 40 év alatt összegyűjtött kis- és közép-ázsiai nemezgyűjtemény, valamint saját alkotásaik válogatása. A földszinti nyári műhelyben nemezkesztési eszközök, kész munkák és az általuk írt könyvek kapnak helyet. A félig nyitott tornác ideális helyszínt kínál beszélgetésre, akár 20 fő számára. A látogatás zárásaként egy kisméretű képfestő műhely is megtekinthető.

V. Kárpát-medencei Népmesemondó Találkozó, 2024, Pomáz

A rendezvényen való részvétel ingyenes.

A létszámkorlátos programokra jelentkezés a helyszínen lehetséges.

A látogatók részére büfé (Színkocsmá) áll rendelkezésre, ahol szendvicsekkel, ételekkel és frissítő italokkal várjuk az érdeklődőket.

A program a **Csoóri Sándor Alap** és a **Nemzeti Kulturális Alap** és a **Hagyományok Háza** támogatásával valósul meg.

Szakmai partnereink: **Hagyományok Háza, Kecskeméti Katona József Múzeum**

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Kecskeméti
Katona József Múzeum

HAGYOMÁNYOK
HÁZA